

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 127/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, proti postupu Okresného súdu Bardejov v konaní sp. zn. 2T/157/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bardejov v konaní sp. zn. 2T/157/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bardejov **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 2T/157/2016 konať bez zbytočných prietahov.
3. Okresný súd Bardejov **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **738,47 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 127/2022 z 24. februára 2022 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručенú ústavnému súdu 24. januára 2022, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bardejove uznesením z 23. septembra 2015 sťažovateľa obvinil z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že 2. augusta 2015 ako vodič motorového vozidla pri odbočovaní vľavo na čerpaciu stanicu nedal prednosť protiidúcemu motocyklu, pričom vodič motocykla utrpel vážne zranenia s dobou liečenia 42 dní.

3. Prokurátor Okresnej prokuratúry Bardejov podal obžalobu 30. júna 2016. Okresný súd trestným rozkazom 7. septembra 2016 uznal sťažovateľa z uvedeného skutku za vinného, uložil mu trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, jeho výkon mu podmienenčne odložil a určil skúšobnú dobu v trvaní 2 rokov. Súčasne mu uložil aj trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel všetkého druhu na dobu 2 rokov. Proti trestnému rozkazu podal sťažovateľ 18. októbra 2016 odpor. Po nariadení hlavného pojednávania okresný súd 20. januára 2022 rozhodol rozsudkom, proti ktorému sťažovateľ zahlásil odvolanie do zápisnice.

4. Sťažovateľ namieta celkovú dĺžku konania od vznesenia obvinenia (23. septembra 2015). Osobitne poukazuje na obdobie od 6. marca 2018 do 20. júla 2021 poznačené podľa neho nesústreďenou a neefektívnou činnosťou súdu. Podľa sťažovateľa vec nie je právne zložitá a k zbytočným priet'ahom v konaní neprispel.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

5. Okresný súd celkovú dĺžku konania ospravedlňoval viac ako ročným vypracovaním znaleckého posudku, ako aj nepriaznivou pandemickou situáciou (COVID-19) a s ňou spojenými opatreniami. Tiež tvrdil, že právny zástupca sťažovateľa prispel k celkovej dĺžke konania z dôvodu neskorého preberania zásielok zo súdu. K dĺžke konania prispela pracovná neschopnosť zákonnej sudkyne (od 16. januára 2017 do 26. januára 2017) a tiež odročenie pojednávania. K zložitosti veci okresný súd uviedol, že vec sťažovateľa si vyžadovala dlhší časový priestor na naštudovanie spisu. Sťažovateľovi vytyka, že proces odstraňovania zbytočných priet'ahov v konaní neaktivoval skôr. Podľa názoru okresného súdu celková dĺžka konania neindikuje také porušenie uplatnených práv sťažovateľa, aby mal sťažovateľ nárok na finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

6. Sťažovateľ v replike uviedol, že nesúhlasí s tvrdeniami okresného súdu. Tvrdí, že termíny hlavných pojednávanií neboli odročené kvôli nemu. Sťažovateľ voči sudkyňi podal námietku zaujatosti pre výrok „... ja som na 100% presvedčená, že totu bombu nahlásil ten Bauer“. Sťažovateľ tiež namieta niekoľko procesných postupov súdu ako nevykonanie nahrávania hlavného pojednávania, oneskorené doručovanie zápisnice z hlavného pojednávania a neefektívne doručovanie zásielky. V závere uviedol, že epidemiologická situácia neprispela k dĺžke konania, pretože v konaní už nebolo potrebné rozsiahlejšie dokazovanie.

III. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy: *„Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.“* (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny). Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru: *„Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.“*

9. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

10. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, obdobne aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 171/20).

11. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán (III. ÚS 233/2021). Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku (ďalej len „TP“). Podľa § 247 ods. 5 TP pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jeho odročenia. Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania (II. ÚS 32/03, III. ÚS 183/05).

12. Ústavný súd berie do úvahy pri rozhodovaní o sťažnosti, ktorou sa namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, dĺžku prípravného konania od vydania uznesenia o vznesení obvinenia do podania obžaloby, resp. iného ukončenia prípravného konania (II. ÚS 195/05).

13. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) tiež vyplýva, že v súvislosti s ochranou práva na prejednanie vecí v primeranej lehote priznaného čl. 6 ods. 1 dohovoru primeraná lehota na rozhodnutie v trestnej veci začína plynúť od obvinenia, ku ktorému spravidla dochádza v prípravnom konaní a zahŕňa celé konanie vo veci vrátane odvolacích konaní (rozsudok ESLP z 28. 6. 1978 vo veci König proti Spolkovej republike Nemecko, séria A, č. 27, s. 33, § 98).

14. Pri posudzovaní prvého kritéria zložitosti veci je zrejmé, že 23. septembra 2015 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie za trestný čin ublíženia na zdraví. Sťažovateľ bol trestne stíhaný na slobode. Skutkovou a právnou zložitosťou veci nemožno odôvodniť mnohoročnú nečinnosť orgánov činných v trestnom konaní, ak po nej nasledujú jednoduché úkony nevyžadujúce zvláštnu prípravu (III. ÚS 22/02, III. ÚS 101/01). Zložitosť veci zbavuje súdu zodpovednosti relatívne, ak trvá rozumnú dobu (III. ÚS 9/2000).

15. Celková dĺžka trestného konania od vznesenia obvinenia (23. septembra 2015) trvá šesť rokov a štyri mesiace. Konanie pred okresným súdom od podania obžaloby (7. júla 2016) trvá päť rokov a šesť mesiacov. Okresný súd rozhodol rozsudkom 20. januára 2022. Písomné vyhotovenie rozsudku bolo stranám trestného konania zaslané 16. februára 2022. Z dôvodu podania odvolania sťažovateľa vec nie je právoplatne skončená. Aj napriek tomu, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť v čase, keď už bolo v konaní vyhlásené rozhodnutie okresného súdu (20. januára 2022), dôležitým faktorom je, že toto mu do podania ústavnej sťažnosti (24. januára 2022) nebolo doručené a nenadobudlo právoplatnosť (rozsudok ESLP z 23. 11. 2010 vo veci Zarembová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 7908/07, rozsudok ESLP z 21. 12. 2010 vo veci Sirotnák proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 30633/06).

16. Do priebehu trestného konania zasiahlo opakované odročovanie pojednávania (16. januára 2017, 10. marca 2017, 10. apríla 2017, 28. novembra 2017, 6. marca 2018, 30. januára 2020, 20. júla 2021 a 14. októbra 2021). Z toho štyrikrát žiadal odročiť hlavné pojednávanie právny zástupca sťažovateľa z dôvodu nedodržania zákonnej lehoty súdu na prípravu hlavného pojednávania, nedoručenia zápisnice z hlavných pojednávania a pracovnej neschopnosti právneho zástupcu sťažovateľa. Ďalšie termíny boli odročené z dôvodu výsluchu svedkov, poškodených, nahlásenej bomby na súde a vyhláseného núdzového stavu na území Slovenskej republiky. Prieťahy pri zabezpečovaní svedkov a vypočúvanie svedkov sú pričítateľné okresnému súdu, keďže v jeho právomoci je zabezpečiť riadny chod hlavného pojednávania (§ 247 ods. 5 TP) a plynulý priebeh dokazovania (§ 2 ods. 18 TP). K celkovej dĺžke trestného konania prispelo pribratie znaleckej organizácie pre účely vyhotovenia kontrolného znaleckého posudku Výskumného ústavu dopravného v odbore cestnej dopravy (od 6. marca 2018 do 2. apríla 2019), keď uznesenie o pribratí znaleckej organizácie bolo okresným súdom zrušené a do konania bol uznesením z 2. apríla 2019 pribratý Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity (od 2. apríla 2019 do 10. júla 2020).

17. Zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). V konaní pred okresným súdom možno bádať nečinnosť a nesústredenú činnosť.

18. Ústavný súd k obrane okresného súdu týkajúcej sa nepriaznivej pandemickej situácie a s ňou spojenými opatreniami uvádza, že dĺžka posudzovaného obdobia bola ústavne neprimeraná už pred pandemickou situáciou, avšak v dôsledku jej pretrvávania prispela k celkovej dĺžke konania. Podľa

ústavného súdu však ani epidemiologická situácia nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020). Ústavný súd tiež konštatuje, že dĺžka súdneho konania by mala v „rozumnej miere“ zodpovedať intenzite faktorov, ktoré môžu konanie predlžovať (III. ÚS 49/01).

19. Ústavný súd v trestnej veci sťažovateľa považuje za vhodné poukázať na právny názor vyslovený vo veci sp. zn. I. ÚS 418/2014 a reflektujúci judikatúru ESLP, v zmysle ktorého k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov môže dôjsť aj vtedy, ak konanie trvá (globálne) neprimerane dlhú dobu, a to bez ohľadu na to, či v posudzovanom prípade boli zaznamenané prietahy spôsobené postupom súdu, resp. iného príslušného orgánu verejnej moci. K porušeniu uplatňovaných práv môže dôjsť aj vtedy, ak nedošlo v konaní k prietahom, a naopak, i keď k prietahom v konaní došlo, nemusí vždy ísť o porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej dobe, ak konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné uzavretie konania spravidla očakávať (rozsudok ESLP z 22. 6. 2004 vo veci Libanský proti Českej republike, sťažnosť č. 48446/99, rozsudok ESLP z 29. 6. 2004 vo veci Králíček proti Českej republike, sťažnosť, č. 50248/99). Ústavný súd preto posudzoval celé trestne konanie, nie parciálne delene na prípravné konanie a konanie pred súdom (I. ÚS 100/2017, I. ÚS 306/2016).

20. Obvinený má v trestnom konaní právo na to, aby o jeho obvinení bolo rozhodnuté v primeranej lehote. Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabráňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (rozsudok ESLP z 27. 6. 1968 vo veci Wemhoff proti Nemecku, sťažnosť č. 2122/64, bod 18).

21. Nečinnosťou a neefektívnou činnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu došlo v trestnom konaní k porušeniu uplatnených práv sťažovateľa. Obdobia nečinnosti bez existencie akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu neospravedliteľné, keďže svojimi dôsledkami v kontexte viac ako šiestich rokov od spáchania údajného skutku (2. augusta 2015) môžu nadobudnúť charakter odopretia spravodlivosti (I. ÚS 61/08). Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľa, kvalifikoval nečinnosť a nesústredenú činnosť okresného súdu ako relevantné prietahy v trestnom konaní a deklaroval porušenie uplatnených práv.

22. Trestná vec sťažovateľa je v súčasnosti už po rozhodnutí okresného súdu na odvolacom súde. Ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu vo veci konať (čl. 127 ods. 2 ústavy), aj napriek tomu, že okresný súd už rozhodol. Ústavný súd zohľadnil, že po vrátení spisu z krajského súdu na okresný súd dôjde k vykonávaniu ďalších úkonov prevažne administratívnej povahy (doručenie rozhodnutia). Ústavný súd pre zmenu nepriznal primerané finančné zadost'učinenie, pretože bol viazaný návrhom a sťažovateľ si tento komponent jeho práva neuplatnil.

IV.

Náhrada trov konania

23. Sťažovateľ má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (prevzatie, príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a repliky) v sume trikrát po 193,50 eur, režijný paušál v sume trikrát po 11,63 eur spolu s 20 % DPH. Celková hodnota

náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 738,47 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2022

Peter Straka
predseda senátu